

Flå kommune

Planstrategi 2024 – 2027

Høringsutgave 13.06.2024

Innhold

1.	Innledning.....	3
1.1.	Hva er en planstrategi?	3
1.2.	Kommunens plansystem	3
2.	Føringer	4
2.1.	Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034.....	4
2.2.	Folkehelse.....	5
2.3.	Bærekraft.....	5
2.4.	Andre overordna føringer	6
3.	Muligheter og utfordringer	7
4.	Planbehov 2024-2027.....	10

1. Innledning

1.1. Hva er en planstrategi?

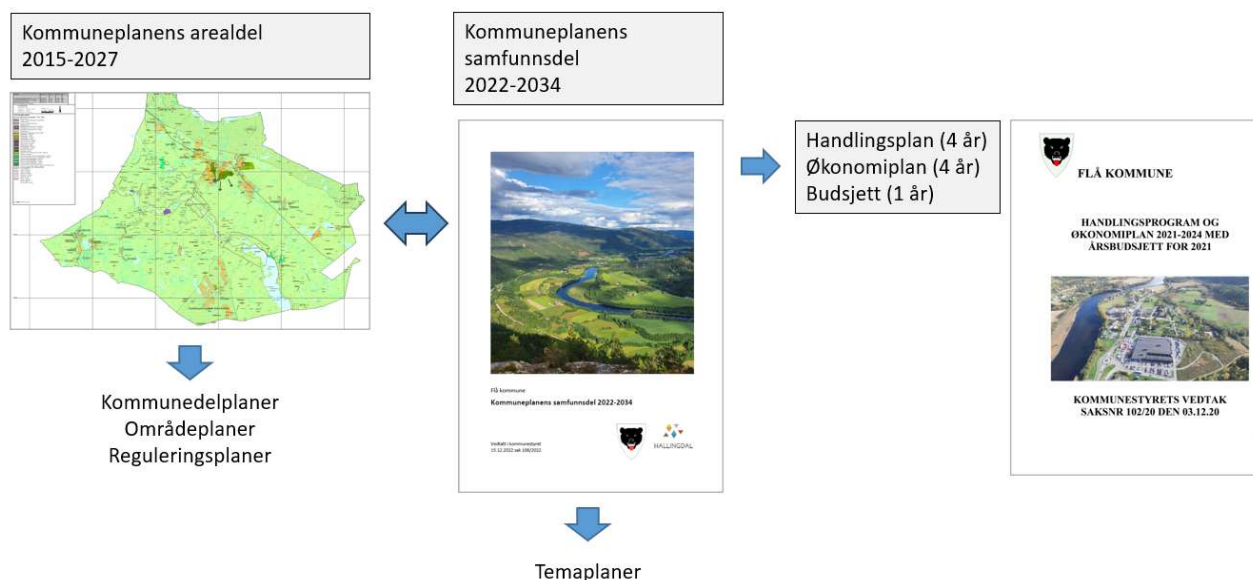
Plan- og bygningslov krever at alle kommuner minst én gang i hver valgperiode, og senest innen et år etter konstruering, skal utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien skal fungere som et overordnet plandokument. Den setter rammer for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, kommunedelplaner, samt overordna tema- og sektorplaner. Hensikten er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp, eller videreføre innenfor neste 4-års periode, for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

1.2. Kommunens plansystem

Flå kommune har en rekke planer i sitt plansystem, der kommuneplanens arealdel og samfunnsdel utgjør de øverste planene og er koblet sammen. Samfunnsdelen gir føringer for arealbruken i kommunen, mens arealdelen skal være et kartmessig bilde av prioriteringer og satsinger i samfunnsdelen. Både arealdelen og samfunnsdelen er langsiktige planer som gjelder for 12-års perioder.

Kommuneplanens samfunnsdel har en handlingsdel (handlingsprogram) som angir hvordan samfunnsdelen følges opp i de fire påfølgende årene. Handlingsdelen revideres årlig og kommunens økonomiplan inngår i handlingsdelen.

Samfunnsdelen følges opp i kommunedelplaner, temaplaner og andre planer som tar for seg et eller flere temaer eller fagområder. På samme måte følges arealdelen opp i kommunedelplaner, områdereguleringsplaner og detaljreguleringsplaner som tar for seg et begrenset geografisk område.

Over: Kommunens plansystem.

2. Føringer

Det ligger en rekke føringer til grunn for det kommunale planarbeidet. Dette innebærer nasjonale, regionale og kommunale føringer. Videre under presenteres noen av de viktigste føringene som ligger til grunn for planstrategien. Føringer for de enkelte kommunale planene tas i planarbeidet for hver plan.

2.1. Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034

Hovedmål

Flå kommune vedtok kommuneplanens samfunnsdel i 2022. Med denne planen er det fastsatt overordna mål for de kommende årene, og dette legger føringer for andre kommunale planer.

Flå kommune har som mål at vi skal fortsette å være løsningsorientert og framoverlent og vi må løse oppgaver i fellesskap. Hvordan vi har det er viktig, og vi ønsker at folk skal ha det godt i Flå. Næringslivet en viktig bærebjelke i samfunnet vårt. Utviklingen har vært positiv de siste årene, og vi må sammen jobbe for at dette skal fortsette. Å ha en jobb å gå til er viktig, og et blomstrende næringsliv er med på å løfte Flå framover. Hvordan vi har det omkring oss er også viktig. Naturen og nærmiljøet vi har rundt oss er viktige rammer for folk i Flå, og det gir rammer for mye av næringslivet.

Over: Flå kommune sine hovedmål fra kommuneplanens samfunnsdel.

Arealstrategi

I arbeidet med samfunnsdelen har omgivelsene vært viktig, og vi har hovedmål og tilhørende delmål som er knyttet til arealene i Flå kommune. Samfunnsdelen har derfor ikke et skille mellom mål og arealstrategi. Kapittelet som omhandler utvikling av kommunen «... med omgivelsene våre», er også Flå kommune sin arealstrategi. To av delmålene er:

- I Flå vil vi ha utbygging som bygger videre på etablert infrastruktur og utbyggingsmønstre. Vi skal avveie behovet for nytt areal til utbygging og bevaring av omgivelsene våre.
- Flå kommune vil ha flotte omgivelser som gir rammer for et aktivt og godt liv, grønn mobilitet og bærekraftig utvikling.

I tillegg til mål og delmål er det listet opp flere tiltak som retter seg mot arealbruk.

2.2.Folkehelse

Folkehelse defineres i folkehelseloven som «befolkningens helsetilstand og hvordan helsa fordeler seg i en befolkning». Folkehelsearbeid er en viktig samfunnsoppgave og kommunen har et helhetlig ansvar. Planlegging er et av de viktigste verktøyene kommunen har for å bidra til god folkehelse, og Plan- og bygningsloven og Folkehelseloven krever at all planlegging skal fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller.

Hvert fjerde år skal kommunen utarbeide et samlet oversiktsdokument som skal ligge til grunn for det langsiktige folkehelsearbeidet. Dokumentet tar for seg befolkningsutvikling, oppvekst og levekår, miljø, helsetilstand, helserelatert adferd, skader og ulykker.

[«Folkehelsa i Flå – Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Flå kommune 2024-2027».](#)

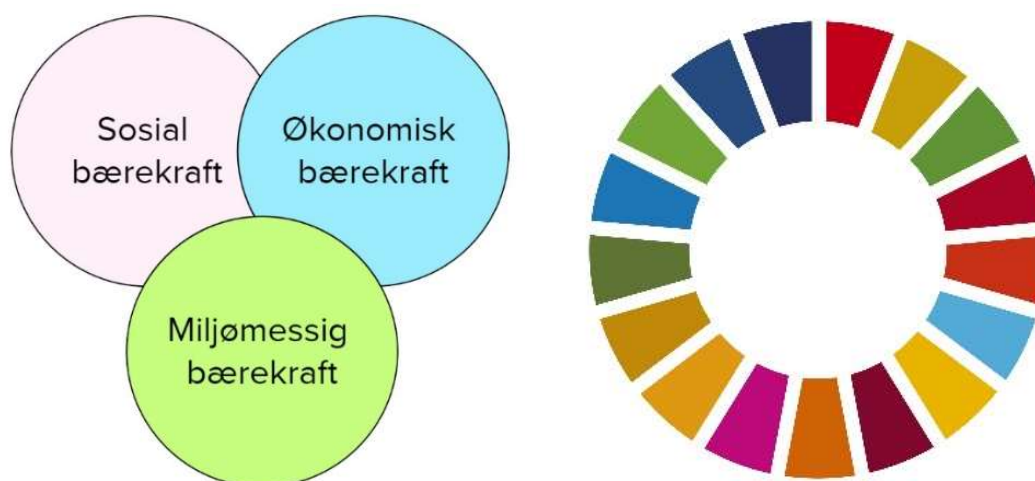
2.3.Bærekraft

Hva er bærekraftig utvikling?

Bærekraftig utvikling vil si en utvikling som dekker dagens behov, uten at man ødelegger mulighetene for å tilfredsstille framtidens behov. For eksempel kan dette være at man tar vare på naturressurser, slik at man har nok å ta av også i framtiden.

Ofte snakker man om bærekraftig utvikling innenfor tre dimensjoner. Sosial bærekraft er blant annet å jobbe for like muligheter, god folkehelse og utdanning. Økonomisk bærekraft er en økonomisk utvikling som er langsiktig og sikrer gode vilkår både i dag og i framtiden. Miljømessig bærekraft er hensyn til klima, miljø, omgivelsene og naturen omkring oss.

FNs bærekraftsmål handler om bærekraftig utvikling, og er omtalt som verdens felles plan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Disse målene bygger også på de ulike dimensjonene av bærekraft, med fokus på å ta vare på miljøet, utjevne forskjeller og skape god sosial bærekraft, og sikre en økonomisk bærekraftig utvikling i verden.

Over: Bærekraft – tre ulike dimensjoner, og logoen for FNs bærekraftsmål.

Bærekraftig utvikling og kommuneplanlegging

Samtidig som vi gjør en innsats for å nå verdens felles mål i global sammenheng, så betyr dette at vi også kan få en mer bærekraftig og god utvikling i vårt eget lokalsamfunn. Mange av FNs mål er også mål for hvordan vi ønsker det i Flå, samtidig som det er viktig for resten av verden. God helse, god utdanning og godt samarbeid er noe vi er opptatt av i egen kommune.

Bærekraftig utvikling er på mange måter det samme som god kommuneplanlegging. Både sosiale forhold, økonomi og miljø er viktig i kommuneplanlegging, og vi ønsker å planlegge på en måte som er bra i dag, men som også tar vare på verdier og legger et godt grunnlag for framtiden i Flå kommune. I kommuneplanens samfunnsdel er bærekraft omtalt, og hovedmålene i planen er knyttet opp mot FNs bærekraftsmål.

2.4. Andre overordna føringer

[Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\) - Lovdata](#)

[Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\) - Lovdata](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 \(regjeringen.no\)](#)

[Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging - Lovdata](#)

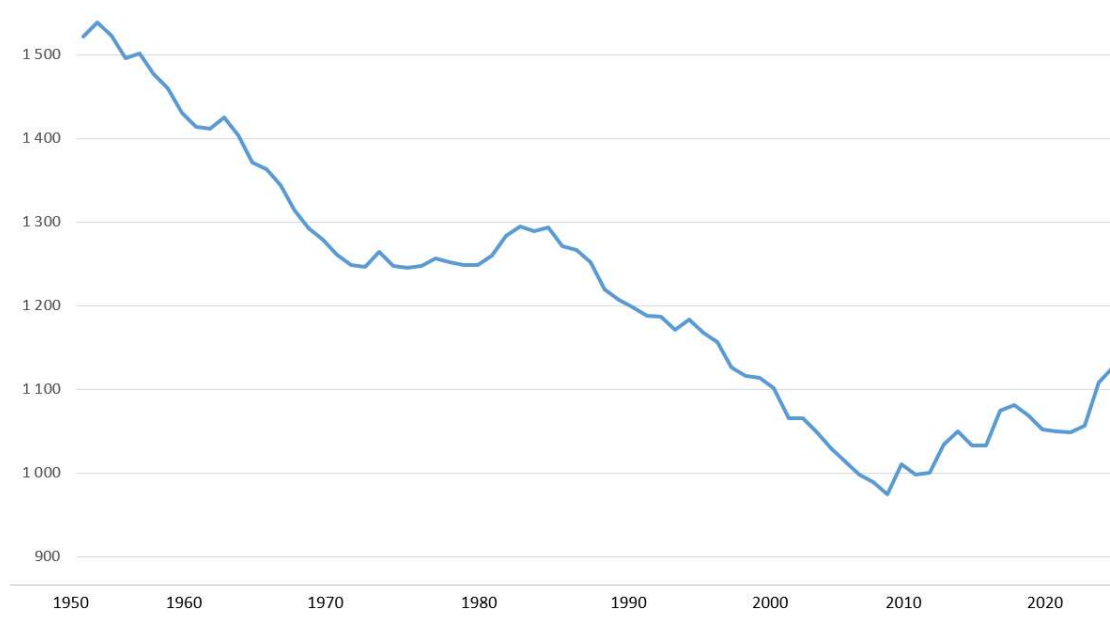
[Forventningsbrev 2024.pdf \(statsforvalteren.no\)](#)

3. Muligheter og utfordringer

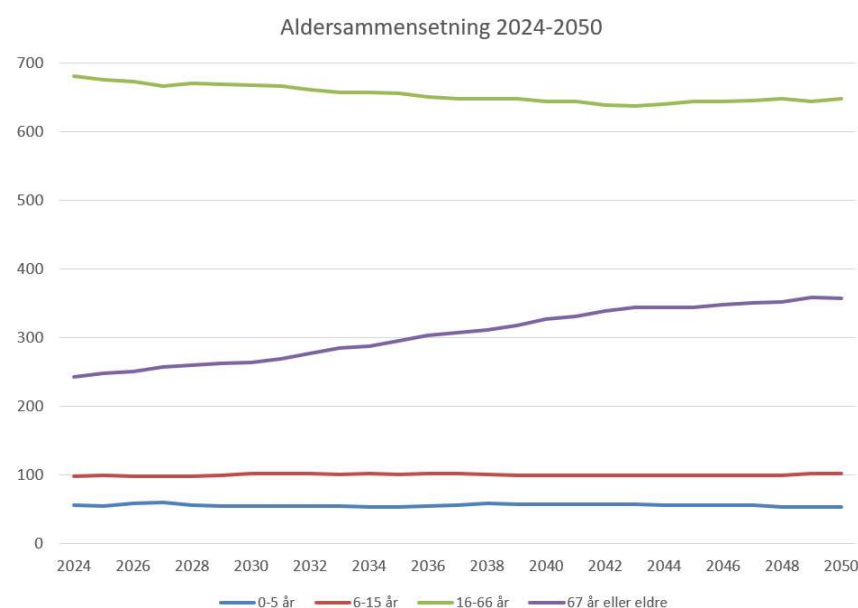
I forbindelse med arbeid med kommuneplanens samfunnsdel vedtatt i 2022 og i oversiktsdokumentet for folkehelse er det oppsummert status og utviklingstrekk for Flå kommune. Under følger kort noen av hovedtrekkene, og dette er forhold som er av betydning for videre kommunal planlegging.

Folketall og befolkningssammensetning

Ser man på befolkningsutviklingen så har folketallet gått litt opp og ned de siste årene, men samlet sett er det positiv utvikling de siste ca. 15 årene. I lengre perspektiv så hadde Flå ca. 1500 innbyggere midt på 1900-tallet, før det i hovedsak falt fram til 2008 med bare ca. 970 innbyggere. Etter dette ser man en endring i hovedtrenden. Fødselstallene er ganske stabile, så økning i innbyggertall tilskrives i hovedsak tilflytting.

Over: Folketall i Flå fra 1950-tallet og fram til i dag.

Over: Framskriving av alderssammensetning i befolkningen i Flå fram til 2050.

Gjennomsnittsalderen i Flå kommune har de siste 20 årene vært ca. 44-45 år. Fordelingen i de ulike aldersgruppene har endret seg noe, med en nedgang i gruppen for 0-15 år. Flå har en høy andel aleneboende over 45 år, og framskriving av folketall viser en nær dobling av antall innbygger over 80 år fra i dag og fram til 2050.

Oppvekst og levekår

I medvirkning til kommuneplanens samfunnsdel kom det positive tilbakemeldinger om Flå som sted og jobben Flå kommune gjør, selv om det selvfølgelig også er ønsker om endringer.

I undersøkelser om folkehelse kommer det fram at mye er bra i Norge, og dette gjelder også i Flå. På noen punkter i undersøkelser og statistikk så skiller Flå seg noe ut. Statistikk viser at Flå har lavere gjennomsnitt levealder enn resten av landet. Vider er det mange barn og unge som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Flå ligger også lavere på andel av befolkningen med fullført videregående eller høyere utdanning. Samtidig har frafallet i videregående skole de siste årene vært jevnt med resten av landet og bedre enn snittet i Buskerud. Arbeidsledigheten i Flå er lav.

Biologisk, kjemisk, fysisk og sosialt miljø

Mennesker påvirkes i stor grad av miljøet de lever i. Både de fysiske, biologiske, kjemiske og sosiale miljøene har innvirkning på helsen. Hovedfunn for Flå kommune er at det er lite støy og forurensing, god kvalitet på drikkevann og skole og barnehage har generelt god kvalitet. Enkelte områder er utsatt for radon i grunnen.

I undersøkelser blant unge og undersøkelse om livskvalitet i Hallingdal kommer det fram både positive ting og enkelte utfordringer. Det er økning i ungdom som opplever ensomhet, men ungdom opplever i stor grad trygghet i nærmiljøet. Få er fornøyde med kultur- og kollektivtilbudet, og det er nedgang i andel som er fornøyd med treffsteder (tall fra 2021).

Helsetilstand og helserelatert adferd

Å ha en så god helse som mulig er av stor betydning for alle. Planene som utarbeides skal ha helseperspektivet i tankene for at det skal legges til rette for at hver og en kan utvikle god helse og ha mulighet til å gjøre helsefremmede valg for seg selv. Funn i Flå viser at de fleste er fornøyde med egen helse, men egenrapportert helse ligger under snittet for fylket (2021). Ellers er det nedgang i hjerte-/karsykdommer og lungesykdommer. Det er noe høyere andel foreskriving av enkelte legemidler i Flå sammenliknet med Hallingdal. Generelt kan kosthold bli bedre i befolkningen. Ungdom i Flå har rapportert om mye skjermtid, økt alkoholbruk og bruk av smertestillende legemidler, samt noe økning i psykiske plager og nedgang i fysisk aktivitet under koronapandemien i 2021, men rapportert god trivsel i nyere elevundersøkelser.

Ulykker

Skader og ulykker utgjør en stor utfordring for folkehelsen, og både i Norge og i Flå kommune har det vært en økning i trafikkulykker i 2022 og framover. Med unntak av disse årene har ulykkesstatistikken i Hallingdal gått nedover siste årene. Ulykkene i Hallingdal er i hovedsak knyttet til riksveg.

Næringsliv

Næringslivet i Flå har hatt en betydelig vekst de siste 10-15 årene. Dette ser man blant annet på vekst i antall arbeidsplasser, stor økning i omsetning for handel og økende antall bedrifter. Mye av dette kan knyttes til veksten som har vært innenfor reiseliv og fritidsboliger, og utbygging av servicetilbud i Flå. Det er flest arbeidsplasser innenfor servicenæringen, som varehandel, hotell / restaurant og eiendom. Videre er det helse- og sosialtjenester og sekundærnæringer (bl.a. bygg og anlegg) som er de største yrkesgruppene.

Det har vært stor vekst i næringslivet de siste årene.

Utbygging

De siste 10-15 årene har det vært bygd mye i Flå. Kommunen har hatt prosjekter som ny barnehage, ny stadion, flerbrukshall og renovering av skolen. Private aktører har bygd flere næringsbygg. I tillegg har det blitt bygd et stort antall hytter i Flå kommune, og i 2024 er det ca. 2600 hytter i kommunen vår. På boligmarkedet har det vært bygd en del nytt de siste årene, men Flå kommune ser at det gjerne skulle være flere boliger tilgjengelig.

4. Planbehov 2024-2027

Dette kapittelet er en gjennomgang av planbehovet for Flå kommune. Planbehovet for en kommune er omfattende, og det er mange grunner til å ha kommunale planer. Planer er et redskap for å skape det samfunnet vi ønsker i Flå, planer gir forutsigbarhet og viser hva kommunen vil gjøre og prioritere, planer er grunnlag for styring av behov og ressurser, og planlegging kan forebygge uønsket utvikling.

I planstrategien er planbehovet holdt på et overordnet nivå.

Kapittel 2.1 omtaler hovedmålene i Flå kommune sin samfunnsdel, og disse målene følges opp i ulike planer. Mange av hovedmålene er tverrfaglige, og vil dermed berøre flere planer, eller følges opp i en eller flere tverrfaglige planer. Mål og planer henger sammen, og det gjenspeiles også i et av våre mål som handler nettopp om å jobbe helhetlig og tverrfaglig.

Kommuneplan

Ved oppstart av arbeidet med planstrategien er det avklart at kommuneplanens samfunnsdel videreføres i planperioden 2024-2027. Samfunnsdelen er relativt ny, og Flå kommune ser ikke behov for å endre denne. Samfunnsdelen har vedtatte mål som danner et viktig grunnlag for være øvrige planer.

Gjeldende kommuneplanens arealdel er fra 2015, og Flå kommune mener det er riktig å gå i gang med revidering av planen i denne planperioden. Arealdelen er en av kommunens viktigste planer, og den omfatter svært mange tema. Det vil være naturlig at ulike temaplaner som naturmangfold, kulturminner, m.m., ses i sammenheng med revidering av kommuneplanens arealdel. Videre vil en gjennomgang av gjeldene planer og en «planvask» som skal ta stilling til hvilke arealplaner/arealbruk som skal videreføres fra gjeldene plan til ny plan, vurderes som en del av arbeidet med ny arealdel.

Flå kommune sin arealstrategi inngår i samfunnsdelen. Sammen med planprogram som skal utarbeides ved oppstart av arbeidet med arealdelen, vil arealstrategien gi føringer for ny arealdel når dette planarbeidet settes i gang.

Livsløpsplaner

Som nevnt over er Flå kommune opptatt av å jobbe helhetlig og tverrfaglig, og vi har flere mål knyttet til menneskers liv i Flå. Dette er fulgt opp i en ny plan for barn og unge i kommunen. Planen «Trygg oppvekst i Flå», er en plan som skal bidra til å fremme gode oppvekstsvilkår for barn og unge i Flå. Den har fokus på hvordan kommunen skal samordne tjenestetilbudet til barn, unge og familier og iverksette tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker. Målet med planen er at den skal være et viktig verktøy for systematisk innsats for helhetlige tjenester til barn og unge i Flå kommune.

I det videre foreslår Flå kommune at vi bør lage tverrfaglige livsløpsplaner som dekker resten av befolkningen i Flå, ikke bare ha en plan for barn og unge. Foreløpig vurdering er å dele livsløpet i tre faser, og at planen for den eldste delen av befolkningen er det som prioriteres å sette i gang med når planen for barn og unge er klar.

Oversikt planer

I tabellen under er Flå kommune sine *overordnede* planer for planperioden listet opp. I tillegg til planene som er satt opp i tabellen finnes det planer på tjenestenivå (for eksempel skole, barnehage, helsestasjon, drift teknisk, m.v.) som blir på et nivå som ikke er tatt med i planstrategien. Videre er det ikke tatt med prosjekter og lignende, som ikke er å anse som planer (for eksempel bo- og blilyst).

Flå kommune har ikke egne sektorplaner. Som det framkommer av kapittel 1.2 følges kommuneplanen opp årlig med økonomi- og handlingsplan som tar for seg mål og tiltak for enhetene personal / økonomi / fellestjenester (PØF), oppvekst og kultur, tekniske tjenester, samt helse og omsorg.

Planer	Status pr. 2024	Vurdering for 2024-2027
Kommuneplanens samfunnsdel	Vedtatt i 2022. Gjelder for perioden 2023-2034.	Endres ikke i denne planperioden. Kan i det videre være aktuelt å gjøre en rullering tidlig i ny valgperiode.
Helhetlig ROS Flå kommune	Sist vedtatt i 2022.	Rulleres hvert 4. år.
Beredskapsplan Flå kommune	Sist behandlet i kommunestyret i 2023.	Gjennomgås årlig.
Kommuneplanens arealdel (KPA)	Gjeldene plan er for perioden 2015-2027.	Oppstart revidering i denne perioden.
Temaplan kulturminner	<i>Har ikke.</i>	Tema vil inngå i KPA.
Temaplan naturmiljø / naturmangfold	<i>Har ikke.</i>	Tema vil inngå i KPA.
Temaplan mineralressurser	<i>Har ikke.</i>	Tema vurderes som en del av arbeid med KPA.
Temaplan sti- og løypeplan	<i>Har ikke.</i>	Tema vurderes som en del av arbeid med KPA.
Friluftskartlegging for Flå kommune	Gjennomført 2021.	Bør revideres i forbindelse med ny KPA.
Kommunedelplan for Flå tettsted	Gjeldene plan er for perioden 2009-2021.	Ny plan under arbeid.
Kommunedelplan for Gulsvik	Gjeldene plan er for perioden 2017-2029.	Endres ikke i planperioden.
Områdereguleringsplan Turufjell	Vedtatt i 2017.	Endres ikke i planperioden.
Områdereguleringsplan for Gulsvikfjellet	Vedtatt i 2015	Endres ikke i planperioden. Deler utgår som følge av plan for HV16 Heimseter.
Områdereguleringsplan for Høgevarde HV16 Heimseter		Ny plan under arbeid. Vil erstatte deler av gjeldende plan.
Områdeplan for Skardsdalen		Ny plan under arbeid.
Hovedplan for vann og avløp	Gjeldene plan er for perioden 2015-2020.	Oppstart ny plan i 2024.
Trafikksikkerhetsplan	Gjeldene plan er for perioden 2018-2022.	Revideres i 2024

Energi- og klimaplan for Flå kommune	Gjeldende plan er for perioden 2017-2021.	Regional plan er under arbeid. Behov for kommunal plan / tiltaksplan vurderes når regional plan er klar.
Strategisk næringsplan	Vedtatt i 2017.	Bør revideres i planperioden.
Plan for helsemessig og sosial beredskap	Vedtatt i 2014.	Bør revideres i planperioden.
Plan for psykososialt krisearbeid	Vedtatt 1. gang i 2012. Gjeldende plan er for perioden 2020-2023.	Bør revideres i planperioden.
Plan for psykisk helsearbeid og rusarbeid	Gjeldende plan er for perioden 2018-2021.	Bør revideres i planperioden.
Sammen om trygg oppvekst i Flå (arbeidstittel)	Ny plan under arbeid i 2024.	Ny plan vedtas i planperioden og revideres ikke i planperioden videre. Erstatte tidligere plan for tverrfaglig samarbeid vedr. barn og unge.
Livsløpsplan 65+ (tittel kommer senere)	<i>Har ikke.</i>	Bør ha oppstart i planperioden.
Livsløpsplan 18-65 (tittel kommer senere)	<i>Har ikke.</i>	Bør ha oppstart i neste planperiode.
Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet	Gjeldende plan er for perioden 2017-2020.	Bør revideres i planperioden.